

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019
0030 Oslo

Oslo 31.08.2011

Høring: Utkast til forskrift til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge og Batteriet, har mottatt høringsnotat om utkast til forskrift til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen og har følgende kommentarer:

Innledning:

Samarbeidsforum og Batteriet er glad departementet nå har på høring utkast til ny forskrift om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Lov om sosiale tjenester i Nav ble iverksatt 01.01.2010 og det er et stort behov for å få på plass en ny forskrift som presiserer praktiseringen av loven.

Samarbeidsforum og Batteriet vil innledningsvis gi sine overordnede kommentarer til forslaget som helhet, deretter vil vi gi våre kommentarer på noen aktuelle forslag til forskrifter.

Overordnede kommentarer fra Samarbeidsforum og Batteriet:

Det sies i innledningen i forslag til forskrift, at kommunene ved dette ikke pålegges nye plikter, men at enkelte forslag vil kunne innebære endringer i kommunens rutiner. Det er viktig å understreke at dersom rutineendringer skal kunne føre til en annen sosialfaglig praksis i den kommunale delen av Nav, fordrer det at de ansatte har rammebetingelser som gjør det mulig å omforme endringene fra papiret til god sosialfaglig praksis. Dette krever at den kommunale delen av Nav får flere sosialfaglige ansatte og at de ansatte tilbys kompetansehevende tiltak og veiledning. På den måten vil de ansatte i den kommunale delen av Nav ha mulighet til å følge opp den enkelte bruker i tråd med lovens intensjoner og i tråd med utkastet til forskrift.

Samarbeidsforum og Batteriet etterlyser at utkastet til forskrift omhandler og presiserer hele Lov om sosiale tjenester i Nav. I departementets utkast til forskrift avgrenses forslagene til kun å omhandle: a) personer som ikke er norske statsborgere og som ikke har bopel i riket og b) forslag knyttet til regulering av kvalifiseringsprogrammet. Det har lenge vært et behov for en grundig presisering av Lov om sosiale tjenester. Det er særlig uheldig at de lokale Nav

kontor opererer med ulike satser på livsopphold. Samarbeidsforum og Batteriet anmoder derfor at departementet gjennom utarbeidelsen av ny forskrift til loven, benytter anledningen til å utarbeide retningslinjer for hele lovens virkeområde i den kommunale sosialtjenesten i Nav.

Kapittel 1. Utenlandske statsborgeres rett til sosiale tjenester

§ 1 Personer som ikke har bopel i riket

§ 2 Personer som har tilbud om statlig innkvartering

Samarbeidsforum og Batteriet ønsker å understreke at alle som oppholder seg i Norge skal ha rett til en individuell vurdering i møte med Nav. Lov om sosiale tjenester er det siste sikkerhetsnettet i velferdsstaten og det er viktig å verne om retten til en individuell vurdering. Dette betyr imidlertid ikke at søkeren har rett på økonomisk stønad fra Nav, men en understrekning av at muligheten til å få råd og veiledning ikke må tolkes innskrenkende.

En innføring av departementets utkast til forskrift, vil etter det Samarbeidsforum og Batteriet forstår, føre til at personer med lovlig opphold i Norge får begrenset sin mulighet til å bosette seg der de selv ønsker. Samarbeidsforum og Batteriet mener departementet her beveger seg i retning av å innskrenke menneskers grunnleggende rettigheter og mener derfor at denne presiseringen må strykes. Det bør ikke være opp til de ansatte i Nav å vurdere om det er rimelig eller urimelig å vise en søker tilbake til et statlig tilbud. Dersom det etter en individuell vurdering er sterke faglige begrunnelser for at søkeren vil ha bedre muligheter til god livsutfoldelse ved å være på statlig mottak i påvente av å få en bostedskommune, er det Nav kontorets oppgave å motivere og oppmuntre til tilbakeflytting. Det kan imidlertid ikke gis åpning for å nekte mennesker sosiale tjenester på bakgrunn av innvandringspolitiske hensyn.

§ 3 Personer som er bosatt i en kommune som mottar integreringstilskudd

Samarbeidsforum og Batteriet forstår departementets forslag slik at det vil føre til en ytterligere innstramning i personers livsutfoldelse. Forslaget vil føre til at betingelsene og terskelen for å kunne motta hjelp blir større. Samarbeidsforum og Batteriet mener det er viktig at den opprinnelige ordlyden om at søker må ha et *stående tilbud* fra sin kommune for at det skal være mulig å tilbakevise søkeren til opprinnelseskommunen, blir videreført i den nye forskriften.

§ 4 Personer som ikke har lovlig opphold i Norge

Samarbeidsforum og Batteriet stiller seg bak departementets forslag til forskrift under dette punktet.

Kapittel 2. Kvalifiseringsprogram

§ 7 Kvalifiseringsprogrammets innhold

Samarbeidsforum og Batteriet er negativ til departementets forslag om å benytte begrepet *arbeidstrening* i stedet for *arbeidsrettede tiltak*. Samarbeidsforum og Batteriet deler ikke departementets begrunnelse for forslaget, og vurderer tvert om at det er en styrke at begrepet

arbeidsrettede tiltak kan tolkes vidt. Det er nødvendig at brukerne og Navs ansatte har et vidt spekter av tilgjengelige tiltak som kan benyttes i kvalifiseringsprogrammet. Det er et grunnleggende prinsipp at tiltakene skreddersys til hver enkelt bruker, og brukeren må gis reell medbestemmelse. Dersom begrepet arbeidstrening innføres, vil det etter vår mening legge sterke føringer på programmets innhold, og det vil i mindre grad være mulig å tilpasse programmet ut fra den enkeltes behov. Vår erfaring viser også at mange brukerne ikke lar seg motivere av å bli omfattet av passiviserende begrep som trening og mestring. Bevissthet rundt språk og begreper er vesentlig ved siden av de strukturelle endringer. Det handler mye om identitet.

Samarbeidsforum og Batteriet mener det er grunn til å se på den foreslåtte lengden som "arbeidstreningen" anslås å vare. Når det legges opp til at "arbeidstreningen" skal inngå i programmets annen halvdel, vil det bety at deltakerne på programmet bruker ett av programmets to år på en praksisplass. Dette er lang tid, og Samarbeidsforum og Batteriet ber om at departementet vurderer om kravet om lengden bør reduseres. Det er avgjørende at "arbeidstrening" oppleves som en reell kvalifisering for den enkelte bruker. Det er viktig at både lengde og innhold i "arbeidstreningen" fastsettes ut fra individuelle hensyn, for å sikre at kvalifiseringsprogrammets "arbeidstrening" ikke utvikler seg til å bli en ny variant av det gamle "truckfører sertifikatet". Arbeidssituasjonen må være reell og føles meningsfull, mer enn bare å kunne "stå opp om morgenen". Noe som igjen fordrer skreddersøm og fokus på ressurser og muligheter.

§ 8 Kvalifiseringsprogrammets varighet

Samarbeidsforum og Batteriet mener forslagene til ny forskrift under dette punktet vil føre til at kvalifiseringsprogrammet blir mer rigid og mindre fleksibelt. Dette er både uheldig og lite hensiktsmessig sett i forhold til programmets målgruppe. Det er etter vår mening viktig å gjøre det mulig for deltakere å restarte i programmet, også utover den tilmålte tidsperioden til kvalifiseringsprogrammet, dersom en av ulike grunner har falt ut av programmet.

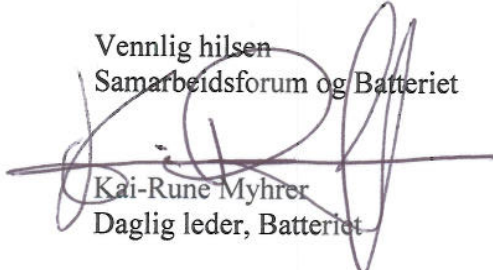
Kapittel 3. Kvalifiseringsstønad

§ 9 Barnetillegg

Samarbeidsforum og Batteriet ber om at barnetillegget økes og legges på samme nivå som Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) anslår som rimelig nivå.

Forskning viser (se Fafø-rapport, *Barnefattigdom i Norge*, 2009) at det er økt risiko for barnefattigdom dersom en eller begge foreldrene mottar offentlige ytelser. I lys av at kvalifiseringsstønaden kun er på 2G, bør barnetillegget ut fra et fattigdomsforebyggende perspektiv økes.

Vennlig hilsen
Samarbeidsforum og Batteriet

Kai-Rune Myhrer
Daglig leder, Batteriet

Kathrine Haugland Martinsen
Veileder, Batteriet